

REGULAMENT

ADMINISTRARE PROBE AVOCAȚI

Regulamentul oferă îndrumări membrilor, atunci când au sarcina de a pregăti sau prelua efectiv o probă judiciară. Există deja orientări pentru practica instanțe și asupra cărora se atrage atenția respectării. Presentul este în concordanță cu aceste orientări

Depozitar:	BAROUL CLUJ
Avizare:	Consiliul Baroului Cluj
Întocmit:	dr. ULICI Claudiu-Octavian
În vigoare:	01/iulie/2023

Capitole Regulament

Procedura de administrare a probelor de către avocați. Notificări

Judecătorul, la primul termen de judecată, pune în vedere părților, dacă sunt reprezentate sau asistate de avocat, că pot să convină ca probele să fie administrate de către avocații lor.

Convenția părților. Soluționarea incidentelor

Avocații care asistă sau reprezintă părțile să administreze probele în cauză

Programul administrării probelor

Avocații părților vor prezenta instanței programul de administrare a probelor. Durata poate fi de maxim 6 luni în cazurile complexe.

Alcătuirea dosarului

Avocații părților vor alcătui pentru fiecare parte câte un dosar și unul pentru instanță, în care vor depune câte un exemplar al tuturor înscrisurilor prin care, potrivit legii, se constată administrarea fiecărei probe.

REGULAMENT ADMINISTRAREA PROBELOR DE CĂTRE AVOCAȚII BAROULUI
CLUJ

- document propus avizului Consiliului Baroului -

dr. ULICI Claudiu-Octavian

Redactat dr. Octavian Ulici

Avizat Consiliul Baroului Cluj _____

NOTĂ SUPLIMENTARĂ (nu va fi inclusă în reg.). Scopul acestui document, care ar trebui să primească și aprobarea unui Comitet pentru Standarde Profesionale (CSP) al Consiliului Baroului Cluj, este acela de a oferi îndrumări membrilor Baroului, atunci când au sarcina de pregătire sau preluare efectivă a unei probe judiciare. Există deja orientări pentru practica instanțe, care vor fi incluse în apendicele și asupra cărora se atrage atenția respectării lor. Intenția este ca prezentul document să fie în concordanță cu aceste orientări și să ofere un sprijin real membrilor săi.

Având în vedere,

Textul normativ cuprins în Articolul 45 al. (1) lit. h) din OUG privind taxele judiciare de timbru (80/2013), care stabilește că sumele achitate cu titlu de taxe judiciare de timbru se restituie, după caz, integral, parțial sau proporțional, la cererea petiționarului, când probele au fost administrate de către avocați,

Faptul că, restituirea în tot sau în parte a taxei de timbru, poate constitui un disponibil financiar al clienților pentru a suplimenta justificat onorariile avocaților pentru munca depusă de aceștia,

În exercitarea dreptului de apărare avocatul are dreptul și obligația de a stăruii pentru un proces echitabil și într-un termen rezonabil, iar Articolul 386 CPC prevede că Instanța primind dosarul cu probele administrate de avocați, va fixa termenul de judecată, care nu va putea fi mai lung de 15 zile,

Pentru a realiza, printre altele, asigurarea exercitării calificate a dreptului de apărare, competența și disciplina profesională, protecția demnității și onoarei avocaților membri, conform Articolul 10 din LEGEA nr. 51 din 7 iunie 1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat,

Pentru a asigura profesioniștilor membrii o poziție mai importantă în actul de justiție și a contribui la degrevarea instanțelor de sarcinile de rutină legate de administrarea probatoriului,

Faptul că, transparența actului jurisdicțional permite asigurarea unei mai bune participări a justițiabililor la procesul decizional juridic, garantând o mai mare legitimitate, eficacitate și responsabilitate a administrației față de cetățeni într-un sistem democratic, iar transparența contribuie și la consolidarea principiilor democrației și drepturilor fundamentale, astfel cum sunt acestea definite în articolul 6 din Tratatul UE și în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Observând că, odată cu administrarea probelor de către avocați este posibilă implicarea mai directă a acestora în administrarea unei părți a procedurilor judiciare, ceea ce ar scădea implicit gradul de ocupare al magistraților și încărcătura de dosare a acestora,

Acum, în scopul sprijinirii membrilor în activitatea profesională, noi membrii Consiliului Baroului Cluj, întocmim și avizăm prezentul REGULAMENT.

CUPRINS

- I. [Procedura de administrare a probelor de către avocați. Notificări](#)
 - II. [Convenția părților. Soluționarea incidentelor](#)
 - III. [Programul și locul administrării probelor](#)
 - IV. [Alcătuirea dosarului](#)
- [Anexa CPC - probe administrate de către avocați](#)

I. Procedura de administrare a probelor de către avocați. Notificări

(spre [CUPRINS](#))

(1) Avocații, conform Articolul 238 CPC, observând reglementările procedurale potrivit cărora la primul termen de judecată, judecătorul, după ascultarea părților, va face estimarea duratei necesare pentru cercetarea procesului, ținând cont de împrejurările cauzei, urmărind ca procesul să fie soluționat într-un termen optim și previzibil, pot conveni să administreze probele limitând ca atare și durata procedurilor.

(2) Avocații, pot invoca Articolul 239 CPC, care, stabilind asupra alegerii procedurii de administrare a probelor, arată că Judecătorul, la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, pune în vedere acestora, dacă sunt reprezentate sau asistate de avocat, că pot să convină ca probele să fie administrate de către avocații lor. Articolul 367 CPC este de asemenea aplicabil.

(3) Avocații, vor observa că dispozițiile privind administrarea probelor de către avocați, sunt aplicabile tuturor litigiilor, cu excepția celor ce privesc starea civilă și capacitatea persoanelor, relațiile de familie, precum și orice alte drepturi asupra cărora legea nu permite a se face tranzacție.

(4) În etapa de cercetare a procesului, în care se administrează probele, instanța:

a. va rezolva excepțiile ce se invocă ori pe care le poate ridica din oficiu;

b. va examina cererile de intervenție formulate de părți sau de terțe persoane, în condițiile legii;

c. va examina fiecare pretenție și apărare în parte, pe baza cererii de chemare în judecată, a întâmpinării, a răspunsului la întâmpinare și a explicațiilor părților, dacă este cazul;

d. va constata care dintre pretenții sunt recunoscute și care sunt contestate;

e. la cerere, va dispune, în condițiile legii, măsuri asigurătorii, măsuri pentru asigurarea

dovezilor ori pentru constatarea unei situații de fapt, în cazul în care aceste măsuri nu au fost luate, în tot sau în parte;

f. va lua act de renunțarea reclamantului, de achiesarea pârâtului sau de tranzacția părților;

g. va lua act de consimțământul pentru administrarea probelor de către avocați, va încuviința probele solicitate de părți, pe care le găsește concludente, precum și pe cele pe care, din oficiu, le consideră necesare pentru judecarea procesului și se vor administra în condițiile legii;

h. va decide în legătură cu orice alte cereri care se pot formula la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate;

i. va dispune ca părțile să prezinte dovada efectuării verificărilor în registrele de evidență ori publicitate prevăzute de Codul civil sau de legi speciale;

j. va îndeplini orice alt act de procedură necesar soluționării cauzei, inclusiv verificări în registrele prevăzute de legi speciale.

(5) Părțile, prin avocați, sunt obligate să-și comunice înscrisurile și orice alte acte, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau în mod direct, sub luare de semnătură.

(6) Orice comunicare între avocați cu privire la procedura de administrare a probelor, preliminar sau după încuviințarea administrării probelor de către avocați, va avea minim conținutul următor:

Antet

în cazul cabinetului individual - numele avocatului titular; urmat de sintagma cabinet de avocat;

în cazul cabinetelor asociate - numele tuturor titularilor; urmate de sintagma cabinete de avocat asociate;

în cazul societăților civile profesionale și al societăților profesionale cu răspundere limitată - numele a cel puțin unuia dintre asociați, urmat de sintagma societate civilă de avocați sau, după caz, societate profesională de avocați cu răspundere limitată;

în cazul cabinetelor grupate - numele fiecărui titular de cabinet, urmat de sintagma cabinete de avocat grupate.

Notificare administrare probe

emisă la data de:

.....

comunicată prin:

.....

Dosar nr. (dosar instanță):

.....

Instanța:

.....

Reclamant:

.....

domiciliu / reședință:

.....

prin avocat:

.....

-împotriva-

Pârât:

.....

domiciliu / reședință:

.....

prin avocat:

.....

în cauza având ca obiect:

.....

PRIN PREZENTA SUNTEȚI INVITAT

să vă exprimați acordul la administrarea probelor

să vă prezentați

(marcați căsuța corespunzătoare)

la adresa din:

.....

Email:

.....

la data / ora :

.....

la care vor fi prezenți și:

.....

.....

în calitatea lor de:

.....

Prezența dumneavoastră va fi însoțită de avocat, martor, expert, altă persoană:

REGULAMENT ADMINISTRAREA PROBELOR DE CĂTRE AVOCAȚI. BAROULUI CLUJ

II. Convenția părților. Soluționarea incidentelor

(spre [CUPRINS](#))

(1) La primul termen de judecată în ședință publică, părțile prezente personal sau reprezentate, pot conveni ca avocații care le asistă și le reprezintă să administreze probele în cauză.

(2) Orice convențiile asupra admisibilității, obiectului sau sarcinii probelor sunt valabile, cu excepția celor care privesc drepturi de care părțile nu pot dispune, a celor care fac imposibilă ori dificilă dovada actelor sau faptelor juridice ori, după caz, contravin ordinii publice sau bunelor moravuri.

(3) O convenție a părților poate avea forma:

Antet

în cazul cabinetului individual - numele avocatului titular, urmat de sintagma cabinet de avocat;

în cazul cabinetelor asociate - numele tuturor titularilor, urmate de sintagma cabinete de avocat asociate;

în cazul societăților civile profesionale și al societăților profesionale cu răspundere limitată - numele a cel puțin unuia dintre asociați, urmat de sintagma societate civilă de avocați sau, după caz, societate profesională de avocați cu răspundere limitată;

în cazul cabinetelor grupate - numele fiecărui titular de cabinet, urmat de sintagma cabinete de avocat grupate.

Convenția părților administrare probe

încheiată la data de:

.....

Dosar nr. (dosar instanță):

.....

Instanța:

.....

Părțile declară că pentru procedura de administrare a probelor își aleg domiciliul la avocatul care le reprezintă, după cum se specifică mai jos. Părțile cunosc faptul că consimțământul dat potrivit acestui act nu poate fi revocat unilateral.

Reclamant:

.....

domiciliu / reședință:

.....

prin avocat:

.....

-împotriva-

Pârât:

.....

domiciliu / reședință:

.....

prin avocat:

.....

în cauza având ca obiect:

.....

Părțile cunosc faptul că, consimțământul pentru administrarea probelor, dacă nu se va da personal sau prin mandatar cu împuternicire specială, în fața instanței, se face prin prezentul înscris întocmit în fața avocaților, care vor certifica consimțământul și semnătura părții pe care o asistă ori o reprezintă. Dacă sunt mai multe părți asistate de același avocat, consimțământul se va da de fiecare dintre ele separat.

PRIN PREZENTA PĂRȚILE DECLARĂ

admisibilitatea, obiectul și sarcina probelor, după cum urmează:

Reclamantul propune următoarele probe (se indică detalii privind datele de identificare ale martorilor, obiective expertiză, propuneri expert/ expert asistent, înscrisurile solicitate în probațiune ori interogatorii etc):

.....

.....

.....
.....
Pârâtul propune următoarele probe (se indică detalii privind datele de identificare ale martorilor, obiective expertiză, propuneri expert/ expert asistent, înscrisurile solicitate în probațiune ori interogatorii etc):
.....
.....
.....
.....

După discutarea probelor propuse, se încheie prezenta convenție, prin care părțile sunt de acord asupra admisibilității, obiectului sau sarcinii probelor și consideră că acestea nu privesc drepturi de care nu pot dispune, fac imposibilă ori dificilă dovada actelor sau faptelor juridice ori, după caz și nu contravin ordinii publice sau bunelor moravuri.

Probele acceptate de părți cu indicarea actelor sau faptelor juridice care se doresc a fi dovedite, mijloacele de probă, precum și obligațiile ce revin părților în legătură cu administrarea acestora dacă este cazul anticipat:
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Probele vor fi administrate de avocați după următoarea ordine, cu mențiunea că dovada și dovada contrară vor fi administrate, atunci când este posibil, în aceeași termen și termenul de administrare al tuturor probelor nu poate depăși 6 luni, ținând seama de volumul și complexitatea acestora:

la data de:

.....

se va administra proba privind:

.....

la data de:

.....

se va administra proba privind:

.....

la data de:

.....

se va administra proba privind:

.....

.....

la data de:

.....

se va administra proba privind:

.....

.....

Locul administrării probelor, dacă se decide anticipat:

.....

Nerespectarea nejustificată a programului administrării probelor atrage decăderea părții din dreptul de a mai administra proba respectivă.

În cazul în care se consideră necesară și înfățișarea unui înscris deținut de o autoritate sau de o altă persoană, părțile vor adresa solicitarea instanței, care va dispune solicitarea înscrisului și, îndată ce acesta este depus la instanță, comunicarea lui în copie fiecărui avocat.

Cu privire la anumite înscrisuri care au fost solicitate în probațiune. Dacă una dintre părți nu recunoaște scrisul sau semnătura dintr-un înscris, avocatul părții interesate, va solicita instanței de îndată să procedeze la verificarea înscrisurilor.

Reclamantul:

.....

Pârâtul:

.....

Cu privire la expertiză:

Numele expertului și numele consilierilor fiecăreia părți.

Reclamantul:

.....

Pârâtul:

.....

Părțile sunt de acord că este necesară o cercetare la fața locului din:

.....

în vederea:

.....

Părțile sunt de acord că cercetarea se va face de către instanță potrivit pentru intervalul solicitat de la la

Părțile sunt de acord că este necesar interogatoriul:

Reclamantului

în vederea:

.....

Pârâtului

în vederea:

.....

Părțile sunt de acord că interogatoriul se va face de către instanță potrivit pentru intervalul solicitat de la la

Redactat:

.....

Comunicat:

.....

Semnătura Reclamant:

.....

Semnătura Avocat reclamant:

.....

Semnătura Pârât:

.....

Semnătura Avocat pârât:

.....

(4) Dacă în cursul administrării probelor una dintre părți formulează o cerere, invocă o excepție, inadmisibilitatea vreunei probe sau orice alt incident privind administrarea probelor, ea va sesiza instanța care, cu citarea celeilalte părți, prin încheiere dată în camera de consiliu, se va pronunța de îndată, iar când este necesar, în cel mult 15 zile de la data la care a fost sesizată.

Încheierea poate fi atacată numai odată cu fondul procesului.

III. Programul și locul administrării probelor

(spre [CUPRINS](#))

(1) În cel mult 5 zile de la încuviințarea probelor, avocații părților vor prezenta instanței programul de administrare a acestora, care poate urma modelul prezentat în capitolul anterior privind convenția părților și el va purtasemnătura avocaților, în care se vor arăta locul și data administrării fiecărei probe. Programul se încuviințează de instanță, în camera de consiliu, și este obligatoriu pentru părți și avocații lor.

(2) Probele pot fi administrate în cabinetul unuia dintre avocați sau în orice alt loc convenit, dacă natura probei impune aceasta. Părțile, prin avocați, sunt obligate să-și comunice înscrisurile și orice alte acte, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau în mod direct, sub luare de semnătură.

(3) În cazul în care administrarea probei nu este posibilă din motive obiective, va fi stabilit un nou termen. Dacă părțile nu se înțeleg, va fi sesizată instanța.

(4) Martorii vor fi ascultați, la locul și data prevăzute în programul încuviințat de instanță, de către avocații părților. Ascultarea martorilor se face fără prestare de jurământ, punându-li-se însă în vedere că dacă nu vor spune adevărul săvârșesc infracțiunea de mărturie mincinoasă. Despre toate acestea se face mențiune în declarația scrisă. Copiii care nu au împlinit vârsta de 14 ani și cei care sunt lipsiți de discernământ în momentul audierii, fără a fi

puși sub interdicție, pot fi ascultați, fără jurământ, însă numai de Instanță, care le va atrage atenția să spună adevărul și va ține seama, la aprecierea depoziției lor, de situația lor specială.

(5) Mărturia se va consemna întocmai de către o persoană convenită de părți și se va semna, pe fiecare pagină și la sfârșitul ei, de către avocații părților, de cel ce a consemnat-o și de martor, după ce acesta a luat cunoștință de cuprinsul consemnării.

Orice adăugiri, ștersături sau schimbări în cuprinsul mărturiei trebuie încuviințate prin semnătura celor menționați mai sus, sub sancțiunea de a nu fi luate în seamă.

Dacă mărturia a fost stenografiată, aceasta va fi transcrisă. Atât stenograma, cât și transcrierea ei vor fi semnate și depuse la dosar.

Dacă mărturia a fost înregistrată cu mijloace audiovizuale, aceasta va putea fi ulterior transcrisă la cererea părții interesate, în condițiile legii. Transcrierea înregistrărilor va fi semnată potrivit legii și depusă la dosar.

(6) Mărturiile pot fi luate, prin intermediul înregistrărilor electronice, simultane audio și vizuale.

Orice notificare pentru luarea unei depoziții de martori ce va fi înregistrată trebuie să menționeze că mărturia urmează să fie înregistrată și numele și adresa operatorului aparatului utilizat, dacă există. Operatorul poate fi un angajat sau colaborator al avocatului care ia depoziția.

Depoziția va fi începută de către unul dintre avocați sau operator, care va consemna în înregistrare:

- a) numele și adresa operatorului aparatului de înregistrare;
- b) data, ora și locul depunerii; și
- c) partea în numele căreia se ia depoziția.

Dacă depoziția necesită mai multe ședințe de înregistrare, la sfârșitul fiecărei înregistrări și începutul celei noi vor fi anunțate de către operator datele mai sus expuse.

Fiecare înregistrare video preferabil va fi cronometrată cu ajutorul unui generator de oră-dată care va înregistra permanent orele, minutele și secunde.

Mai multe camere pot fi utilizată, fie în secvență, fie simultan.

La încheierea depoziției, se va face o declarație în fața camerei că înregistrarea este finalizată. După aceea, de îndată ce este posibil, înregistrarea va fi prezentată martorului pentru conformitate, cu excepția cazului în care martorul și părțile renunță la această conformitate și examinare.

Părțile pot face copii ale depoziției și ulterior pot achiziționa copii audio și video suplimentare. O parte poate aranja să se facă o transcriere stenografică a depoziției pe cheltuiala sa.

Costul înregistrărilor vor fi suportate de partea care a transmis notificarea pentru înregistrarea video sau audio a depoziției, iar acest cost poate fi o cheltuială de judecată după hotărârea instanței.

(7) Părțile pot conveni ca declarațiile martorilor să fie consemnate și autentificate de un notar public.

(8) În cazul în care este încuviințată o expertiză, în programul administrării probelor părțile vor trece numele expertului pe care îl vor alege prin învoiala lor, precum și numele consilierilor fiecăreia dintre ele.

Dacă părțile nu se învoiesc asupra alegerii expertului, ele vor cere instanței, la termenul când încuviințează probele, să procedeze la desemnarea acestuia.

(9) Când s-a solicitat și încuviințat chemarea la interogatoriu, instanța este cea care va cita părțile, la termenul stabilit, în camera de consiliu. Copii de pe interogatoriul astfel luat, precum și de pe cel dispus și primit de persoanele juridice vor fi înmânate de îndată avocaților părților.

IV. Alcătuirea dosarului

(spre [CUPRINS](#))

- (1) Avocații părților vor alcătui pentru fiecare parte câte un dosar și unul pentru instanță, în care vor depune câte un exemplar al tuturor înscrisurilor prin care, potrivit legii, se constată administrarea fiecărei probe.
- (2) Dosarele vor fi numerotate, șnuruite și vor purta semnătura avocaților părților pe fiecare pagină.
- (3) La expirarea termenului stabilit de instanță pentru administrarea probelor, avocații părților vor prezenta împreună instanței dosarul cauzei.

Au fost comparate reguli și stabilită aplicabilitatea lor în România pentru [UNIFORM CIVIL RULES FOR THE NEW YORK CITY CIVIL COURT](#), informații furnizate de [Cornell Law School](#) The Legal Information Institute (LII)

CPC - Cod pr. Civ. Reglementări privind administrarea probelor de către avocați
(spre [CUPRINS](#))

Articolul 154

Organe competente și modalități de comunicare

(1) Comunicarea citațiilor și a tuturor actelor de procedură se va face, din oficiu, prin agenții procedurale ai instanței sau prin orice alt salariat al acesteia, precum și prin agenți ori salariați ai altor instanțe, în ale căror circumscripții se află cel cărui act se comunică.

(2) Comunicarea se face în plic închis, la care se alătură dovada de înmânare/procesul-verbal și înștiințarea prevăzute la art. 163. Plicul va purta mențiunea "PENTRU JUSTIȚIE. A SE ÎNMÂNĂ CU PRIORITATE".

(3) Instanța solicitată, când i se cere să îndeplinească procedura de comunicare pentru altă instanță, este obligată să ia de îndată măsurile necesare, potrivit legii, și să trimită instanței solicitante dovezile de îndeplinire a procedurii.

(4) În cazul în care comunicarea potrivit alin. (1) nu este posibilă, aceasta se va face prin poștă, cu scrisoare recomandată, cu confirmare de primire, în plic închis, la care se atașează dovada de primire/procesul-verbal și înștiințarea prevăzute la art. 163.

(5) La cererea părții interesate și pe cheltuiala sa, comunicarea actelor de procedură se va putea face în mod nemijlocit prin executori judecătorești, care vor fi ținuti să îndeplinească formalitățile procedurale prevăzute în prezentul capitol, sau prin servicii de curierat rapid, în acest din urmă caz dispozițiile alin. (4) fiind aplicabile în mod corespunzător.

(6) Comunicarea citațiilor și a altor acte de procedură se poate face de grefa instanței și prin telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia, dacă partea a indicat instanței datele corespunzătoare în acest scop.

Comunicarea actelor de procedură va fi însoțită de semnătura electronică extinsă a instanței care va înlocui ștampila instanței și semnătura grefierului de ședință din mențiunile obligatorii ale citației. Fiecare instanță va avea o singură semnătură electronică extinsă pentru citații și acte de procedură.

(6¹) Citațiile și celelalte acte de procedură menționate la alin. (6) se consideră comunicate la momentul la care au primit mesaj din partea sistemului folosit că au ajuns la destinatar potrivit datelor furnizate de acesta.

(7) Instanța va verifica efectuarea procedurilor de citare și comunicare dispuse pentru fiecare termen și, când este cazul, va lua măsuri de refacere a acestor proceduri, precum și pentru folosirea altor mijloace ce pot asigura înștiințarea părților pentru înfățișarea la termen.

(8) În scopul obținerii datelor și informațiilor necesare realizării procedurii de comunicare a citațiilor, a altor acte de procedură, precum și îndeplinirii oricărei atribuții proprii activității de judecată, instanțele au drept de acces direct la bazele de date electronice sau la alte sisteme de informare deținute de autorități și instituții publice. Acestea au obligația de a lua măsurile necesare în vederea asigurării accesului direct al instanțelor la bazele de date electronice și sistemele de informare deținute.

Articolul 237

Scopul și conținutul cercetării procesului

(1) În etapa de cercetare a procesului se îndeplinesc, în condițiile legii, acte de procedură la cererea părților ori din oficiu, pentru pregătirea dezbaterii în fond a procesului, dacă este cazul.

(2) În vederea realizării scopului prevăzut la alin. (1), instanța:

1. va rezolva excepțiile ce se invocă ori pe care le poate ridica din oficiu;
2. va examina cererile de intervenție formulate de părți sau de terțe persoane, în condițiile legii;
3. va examina fiecare pretenție și apărare în parte, pe baza cererii de chemare în judecată, a întâmpinării, a răspunsului la întâmpinare și a explicațiilor părților, dacă este cazul;
4. va constata care dintre pretenții sunt recunoscute și care sunt contestate;
5. la cerere, va dispune, în condițiile legii, măsuri asigurătorii, măsuri pentru asigurarea dovezilor ori pentru constatarea unei situații de fapt, în cazul în care aceste măsuri nu au fost luate, în tot sau în parte, potrivit art. 203;
6. va lua act de renunțarea reclamantului, de achiesarea pârâtului sau de tranzacția părților;
7. va încuviința probele solicitate de părți, pe care le găsește concludente, precum și pe cele pe care, din oficiu, le consideră necesare pentru judecarea procesului și le va administra în condițiile legii;
8. va decide în legătură cu orice alte cereri care se pot formula la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate;

9. va dispune ca părțile să prezinte dovada efectuării verificărilor în registrele de evidență ori publicitate prevăzute de Codul civil sau de legi speciale;
10. va îndeplini orice alt act de procedură necesar soluționării cauzei, inclusiv verificări în registrele prevăzute de legi speciale.

Articolul 238

Estimarea duratei cercetării procesului

(1) La primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, judecătorul, după ascultarea părților, va estima durata necesară pentru cercetarea procesului, ținând cont de împrejurările cauzei, astfel încât procesul să fie soluționat într-un termen optim și previzibil. Durata astfel estimată va fi consemnată în încheiere.

(2) Pentru motive temeinice, ascultând părțile, judecătorul va putea reconsidera durata prevăzută la alin. (1).

Articolul 239

Alegerea procedurii de administrare a probelor

Judecătorul, la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, pune în vedere acestora, dacă sunt reprezentate sau asistate de avocat, că pot să convină ca probele să fie administrate de către avocații lor, în condițiile art. 366-388. Dispozițiile art. 238 sunt aplicabile.

Articolul 240

Locul cercetării procesului

Cercetarea procesului se desfășoară în ședință publică, cu citarea părților, dacă legea nu prevede altfel. Dispozițiile art. 154 sunt aplicabile.

Articolul 255

Admisibilitatea probelor

(1) Probele trebuie să fie admisibile potrivit legii și să ducă la soluționarea procesului.

(2) Dacă un anumit fapt este de notorietate publică ori necontestat, instanța va putea decide, ținând seama de circumstanțele cauzei, că nu mai este necesară dovedirea lui.

(3) Uzanțele, regulile deontologice și practicile statornicite între părți trebuie probate, în condițiile legii, de către cel care le invocă. Regulamentele și reglementările locale trebuie dovedite de către cel care le invocă numai la cererea instanței.

(4) La cererea instanței, autoritățile competente sunt obligate să îi comunice, în termenul stabilit, toate informațiile, înscrisurile ori reglementările solicitate.

Articolul 256

Convenții asupra probelor

Convențiile asupra admisibilității, obiectului sau sarcinii probelor sunt valabile, cu excepția celor care privesc drepturi de care părțile nu pot dispune, a celor care fac imposibilă ori dificilă dovada actelor sau faptelor juridice ori, după caz, contravin ordinii publice sau bunelor moravuri.

Articolul 257

Renunțarea la probă

- (1) Când o parte renunță la probele propuse, cealaltă parte poate să și le însușească.
- (2) Instanța poate dispune administrarea din oficiu a probei la care s-a renunțat.

Articolul 258

Încuviințarea probelor

- (1) Probele se pot încuviința numai dacă sunt întrunite cerințele prevăzute la art. 255, în afară de cazul când ar exista pericolul ca ele să se piardă prin întârziere.
- (2) Încheierea prin care se încuviințează probele va arăta faptele ce vor trebui dovedite, mijloacele de probă încuviințate, precum și obligațiile ce revin părților în legătură cu administrarea acestora.
- (3) Instanța va putea limita numărul martorilor propuși.

.....

Articolul 260

Administrarea probelor

- (1) Administrarea probelor se va face în ordinea stabilită de instanță.
- (2) Probele se vor administra, când este posibil, chiar în ședința în care au fost încuviințate. Pentru administrarea celorlalte probe se va fixa termen, luându-se totodată măsurile ce se impun pentru prezentarea martorilor, efectuarea expertizelor, aducerea înscrisurilor și a oricăror alte mijloace de probă.
- (3) Probele vor fi administrate înainte de începerea dezbaterilor asupra fondului, dacă legea nu prevede altfel.

(4) Dovada și dovada contrară vor fi administrate, atunci când este posibil, în aceeași ședință.

(5) Dacă s-a dispus o cercetare la fața locului, aceasta se va efectua, când este cazul, mai înainte de administrarea celorlalte probe.

(6) Când proba cu martori a fost încuviințată în condițiile prevăzute la art. 254 alin. (2), dovada contrară va fi cerută, sub sancțiunea decăderii, în aceeași ședință, dacă amândouă părțile sunt de față.

(7) Partea care a lipsit la încuviințarea dovezii este obligată să ceară proba contrară la ședința următoare, iar în caz de împiedicare, la primul termen când se înfățișează.

.....
Articolul 298

Obligația autorității sau instituției publice de a prezenta înscrisul

(1) Dacă înscrisul se găsește în păstrarea unei autorități sau instituții publice, instanța va lua măsuri, la cererea uneia dintre părți sau din oficiu, pentru aducerea lui, în termenul fixat în acest scop, punând în vedere conducătorului autorității sau instituției publice deținătoare măsurile ce se pot dispune în caz de neconformare.

(2) Autoritatea sau instituția publică deținătoare este în drept să refuze trimiterea înscrisului când acesta se referă la apărarea națională, siguranța publică sau relațiile diplomatice. Extrase parțiale vor putea fi trimise dacă niciunul dintre aceste motive nu se opune. Dispozițiile art. 252 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

.....
Articolul 366

Domeniu de aplicare

Dispozițiile prezentei secțiuni sunt aplicabile tuturor litigiilor, cu excepția celor ce privesc starea civilă și capacitatea persoanelor, relațiile de familie, precum și orice alte drepturi asupra cărora legea nu permite a se face tranzacție.

Articolul 367

Obligația instanței

La primul termen de judecată la care părțile au fost legal citate și dacă acestea sunt prezente sau reprezentate, instanța le va întreba dacă sunt de acord ca probele să fie administrate potrivit dispozițiilor din prezenta subsecțiune.

Articolul 368

Convenția părților

- (1) La termenul prevăzut la art. 367 părțile, prezente personal sau reprezentate, pot conveni ca avocații care le asistă și le reprezintă să administreze probele în cauză, potrivit dispozițiilor prezentei subsecțiuni.
- (2) Consimțământul pentru administrarea probelor, prevăzut la alin. (1), se va da de către părți, personal sau prin mandatar cu împuternicire specială, în fața instanței, luându-se act despre aceasta în încheiere, sau prin înscris întocmit în fața avocatului, care este obligat să certifice consimțământul și semnătura părții pe care o asistă ori o reprezintă. Dacă sunt mai multe părți asistate de același avocat, consimțământul se va da de fiecare dintre ele separat.
- (3) Totodată, fiecare parte este obligată să declare că pentru procedura din prezenta subsecțiune își alege domiciliul la avocatul care o reprezintă.
- (4) Consimțământul dat potrivit alin. (2) nu poate fi revocat de către una dintre părți.

Articolul 369

Desfășurarea ședinței de judecată

Pe parcursul administrării probelor de către avocați, ședințele de judecată, atunci când acestea sunt necesare, se desfășoară potrivit art. 240, cu participarea obligatorie a avocaților.

Articolul 370

Măsuri luate de instanță

- (1) După constatarea valabilității consimțământului dat conform art. 368, instanța va lua măsurile prevăzute la art. 237 alin. (2). Dispozițiile art. 255, 256, art. 257 alin. (1), art. 258 și 260 sunt aplicabile.
- (2) Când, potrivit legii, cererile prevăzute la alin. (1) pot fi formulate și ulterior primului termen de judecată la care părțile sunt legal citate, instanța poate acorda în acest scop un termen scurt, dat în cunoștință părților reprezentate prin avocat.
- (3) Dispozițiile art. 227 și ale art. 254 alin. (2)-(4) sunt aplicabile.

(4) Partea care lipsește nejustificat la termenul de încuviințare a probelor va fi decăzută din dreptul de a mai propune și administra orice probă, cu excepția celei cu înscrisuri, dar va putea participa la administrarea probelor de către cealaltă parte și va putea combate aceste probe.

Articolul 371

Termenul administrării probelor

(1) Pentru administrarea probelor de către avocați instanța va stabili un termen de până la 6 luni, ținând seama de volumul și complexitatea acestora.

(2) Termenul prevăzut la alin. (1) va putea fi prelungit dacă în cursul administrării probelor:

1. se invocă o excepție sau un incident procedural asupra căruia, potrivit legii, instanța trebuie să se pronunțe; în acest caz, termenul se prelungește cu timpul necesar soluționării excepției sau incidentului;

2. a încetat, din orice cauză, contractul de asistență juridică dintre una dintre părți și avocatul său; în acest caz, termenul se prelungește cu cel mult o lună pentru angajarea altui avocat;

3. una dintre părți a decedat; în acest caz, termenul se prelungește cu timpul în care procesul este suspendat potrivit art. 412 alin. (1)pct. 1 sau cu termenul acordat părții interesate pentru introducerea în proces a moștenitorilor;

4. în orice alte cazuri în care legea prevede suspendarea procesului, termenul se prelungește cu perioada suspendării, dispozițiile art. 411 alin. (1)pct. 2 nefiind însă aplicabile.

Articolul 372

Programul administrării probelor

(1) În cel mult 5 zile de la încuviințarea probelor, avocații părților vor prezenta instanței programul de administrare a acestora, purtând semnătura avocaților, în care se vor arăta locul și data administrării fiecărei probe. Programul se încuviințează de instanță, în camera de consiliu, și este obligatoriu pentru părți și avocații lor.

(2) În procesele prevăzute la art. 92 alin. (2) și (3) programul încuviințat potrivit alin. (1) va fi comunicat de îndată procurorului, în condițiile art. 383.

(3) Probele pot fi administrate în cabinetul unuia dintre avocați sau în orice alt loc convenit, dacă natura probei impune aceasta. Părțile, prin avocați, sunt obligate să își

comunica înscrisurile și orice alte acte, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau în mod direct, sub luare de semnătură.

(4) Data convenită pentru administrarea probelor potrivit alin. (1) poate fi modificată, cu acordul tuturor părților.

(5) În cazul în care administrarea probei nu este posibilă din motive obiective, va fi stabilit un nou termen, dispozițiile alin. (4) fiind aplicabile în mod corespunzător. Dacă părțile nu se înțeleg, va fi sesizată instanța, potrivit art. 373.

(6) Nerespectarea nejustificată a programului prevăzut la alin. (1) atrage decăderea părții din dreptul de a mai administra proba respectivă.

(7) Dispozițiile art. 262 sunt aplicabile.

Articolul 373

Soluționarea incidentelor

Dacă în cursul administrării probelor una dintre părți formulează o cerere, invocă o excepție, inadmisibilitatea vreunei probe sau orice alt incident privind administrarea probelor, ea va sesiza instanța care, cu citarea celeilalte părți, prin încheiere dată în camera de consiliu, se va pronunța de îndată, iar când este necesar, în cel mult 15 zile de la data la care a fost sesizată.

Încheierea poate fi atacată numai odată cu fondul procesului.

Articolul 374

Înscrisuri deținute de terți

În cazul în care se dispune înfățișarea unui înscris deținut de o autoritate sau de o altă persoană, instanța, potrivit dispozițiilor art. 298, va dispune solicitarea înscrisului și, îndată ce acesta este depus la instanță, comunicarea lui în copie fiecărui avocat.

Articolul 375

Verificarea înscrisurilor

Dacă una dintre părți nu recunoaște scrisul sau semnătura dintr-un înscris, avocatul părții interesate, potrivit art. 373, va solicita instanței să procedeze la verificarea înscrisurilor.

Articolul 376

Ascultarea martorilor

(1) Martorii vor fi ascultați, la locul și data prevăzute în programul încuviințat de instanță, de către avocații părților, în condițiile art. 318 alin. (1) și art. 321 alin. (1), (2), (4) și (5), care se aplică în mod corespunzător. Ascultarea martorilor se face fără prestare de jurământ, punându-li-se însă în vedere că dacă nu vor spune adevărul săvârșesc infracțiunea de mărturie mincinoasă. Despre toate acestea se face mențiune în declarația scrisă.

(2) Martorii prevăzuți la art. 320 vor fi ascultați numai de către instanță.

Articolul 377

Consemnarea mărturiei

(1) Mărturia se va consemna întocmai de către o persoană convenită de părți și se va semna, pe fiecare pagină și la sfârșitul ei, de către avocații părților, de cel ce a consemnat-o și de martor, după ce acesta a luat cunoștință de cuprinsul consemnării.

(2) Orice adăugiri, ștersături sau schimbări în cuprinsul mărturiei trebuie încuviințate prin semnătura celor menționați la alin. (1), sub sancțiunea de a nu fi luate în seamă.

(3) Dacă mărturia a fost stenografiată, aceasta va fi transcrisă. Atât stenograma, cât și transcrierea ei vor fi semnate potrivit alin. (1) și depuse la dosar.

(4) Dacă mărturia a fost înregistrată cu mijloace audiovizuale, aceasta va putea fi ulterior transcrisă la cererea părții interesate, în condițiile legii. Transcrierea înregistrărilor va fi semnată potrivit alin. (1) și depusă la dosar.

Articolul 378

Autentificarea mărturiei

Părțile pot conveni ca declarațiile martorilor să fie consemnate și autentificate de un notar public. Dispozițiile art. 376 sunt aplicabile.

Articolul 379

Expertiza

(1) În cazul în care este încuviințată o expertiză, în programul administrării probelor părțile vor trece numele expertului pe care îl vor alege prin învoiala lor, precum și numele consilierilor fiecăreia dintre ele.

(2) Dacă părțile nu se învoiesc asupra alegerii expertului, ele vor cere instanței, la termenul când încuviințează probele potrivit art. 370, să procedeze la desemnarea acestuia, potrivit art. 331 alin. (1) și (2).

(3) Expertul este obligat să efectueze expertiza și să o predea avocaților părților, sub semnătură de primire, cu cel puțin 30 de zile înainte de termenul fixat de instanță potrivit art. 371. De asemenea, el are îndatorirea să dea explicații avocaților și părților, iar după fixarea termenului de judecată, să se conformeze dispozițiilor art. 337-339.

Articolul 380

Cercetarea la fața locului

Dacă s-a dispus o cercetare la fața locului, aceasta se va face de către instanță potrivit dispozițiilor art. 345-347. Procesul-verbal prevăzut la art. 347 alin. (1) va fi întocmit în atâtea exemplare câte părți sunt și va fi înmănat avocaților acestora în cel mult 5 zile de la efectuarea cercetării.

Articolul 381

Interogatoriul

Când s-a încuviințat chemarea la interogatoriu, instanța va cita părțile, la termenul stabilit, în camera de consiliu. Copii de pe interogatoriul astfel luat, precum și de pe cel dispus și primit potrivit art. 355 alin. (1) vor fi înmănate de îndată avocaților părților.

Articolul 382

Incidente privind probele

(1) Instanța, în condițiile art. 373, va hotărî asupra cererii de înlocuire a martorilor, de

ascultare din nou sau de confruntare a acestora.

(2) De asemenea, în condițiile arătate la alin. (1), instanța se va pronunța cu privire la cererea de a se admite noi martori sau alte probe ce se dovedesc necesare și care nu puteau fi prevăzute pentru a fi solicitate potrivit art. 237 alin. (2) pct. 7.

Articolul 383

Concluziile scrise

(1) După administrarea tuturor probelor încuviințate de instanță reclamantul, prin avocatul său, va redacta concluziile scrise privind susținerea pretențiilor sale, pe care le va trimite, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, sau le va înmâna în mod direct, sub luare de semnătură, celorlalte părți din proces și, când este cazul, Ministerului Public.

(2) După primirea concluziilor scrise ale reclamantului fiecare parte, prin avocatul său, va redacta propriile concluzii scrise, pe care le va comunica, potrivit alin. (1), reclamantului, celorlalte părți, precum și, când este cazul, Ministerului Public.

Articolul 384

Alcătuirea dosarului

(1) Avocații părților vor alcătui pentru fiecare parte câte un dosar și unul pentru instanță, în care vor depune câte un exemplar al tuturor înscrisurilor prin care, potrivit legii, se constată administrarea fiecărei probe.

(2) Dosarele prevăzute la alin. (1) vor fi numerotate, șnuruite și vor purta semnătura avocaților părților pe fiecare pagină.

Articolul 385

Depunerea dosarului la instanță

La expirarea termenului stabilit de instanță potrivit art. 371 avocații părților vor prezenta împreună instanței dosarul cauzei, întocmit potrivit art. 384.

Articolul 386

Judecarea cauzei

(1) Primind dosarul, instanța va fixa termenul de judecată, dat în cunoștință părților, care nu va putea fi mai lung de 15 zile de la data primirii dosarului.

(2) La acest termen, instanța va putea hotărî, pentru motive temeinice și după ascultarea părților, să se administreze noi probe sau să se administreze nemijlocit în fața sa unele dintre probele administrate de avocați.

(3) În acest scop, instanța va stabili termene scurte, în continuare, date în cunoștință părților.

Pentru prezentarea în fața instanței martorii vor fi citați, de asemenea, în termen scurt, cauzele fiind considerate urgente. Dispozițiile art. 159 și ale art. 313 alin. (2) sunt aplicabile.

(4) Dacă, la termenul prevăzut la alin. (1), instanța socotește că nu este necesară administrarea de noi probe sau a unora dintre cele administrate de avocați, va proceda la judecarea în fond a procesului, acordând părților cuvântul pentru a pune concluzii prin avocat.

Articolul 387

Dispoziții aplicabile

- (1) Dispozițiile subsecțiunii a 3-a "Probele" a secțiunii a 2-a a capitolului II sunt aplicabile, dacă în prezenta subsecțiune nu se prevede altfel.
- (2) La cererea avocatului sau a părții interesate instanța poate lua măsura amenzii judiciare și obligării la plata de despăgubiri, în cazurile și condițiile prevăzute de dispozițiile art. 187-190.